

HASTA ZİYARETİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve selem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasili ile'n- nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

عَائِدُ الْمَرِيضِ فِي مَخْرَفَةِ الْجَنَّةِ فَإِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ
غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ

(البزار عن عبد الرحمن بن عوف)

RE. 314/8 (*Àidü'l-marîdi fî mahrefeti'l-cenneti, feizâ celese indehû gamarathu'r-rahmeh*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

El-hamdü lillâh, hadis kitabımız *Râmûzü'l-Ehâdis*'in ayın harfine gelmiş bulunuyoruz.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Hadislerin izahına geçmeden önce, sevgili Peygamberimiz, başımızın tâcı, gönlümüzün sürûru, rehberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz'in ruh-ı pâkine hediye olmak üzere; sonra cümle enbiyâ ve mürselînin, evliyâ ve sâlihînin, hâssaten Peygamber Efendimiz'in ashabının, etbâının, sâdât ve meşâyihimizin, esâtizemizin ruhlarına;

Bu eserin müellifi Ahmed Ziyâüddîn-i Gümüşhânevî Hazretleri'nin ruhuna, bu eserin içindeki hadis-i şerifleri bize rivâyet eden, bu hadis-i şeriflerin bize kadar ulaşmasında emeği geçen ravilerin ruhlarına;

Ve uzaktan yakından Peygamber SAS Efendimiz'e muhabbetinden dolayı, hadis-i şeriflerine şevkle rağbet ettiklerinden bu meclise teşrîf eden kardeşlerimizin cümle geçmişlerinin ruhlarına hediye olmak üzere, bir Fâtihâ-i Şerîf, üç İhlâs-ı Şerîf kıraat edelim:

.....

a. Hasta Ziyaretinin Mükâfâtı

Peygamber SAS Efendimiz, metnini okuduğum hadis-i şerifinde hasta ziyaretini methediyorlar ve bunun müslümanlara sağlayacağı faydaları ifade buyuruyorlar:¹

¹ Bezzâr, *Müsned*, c.III, s.246, no:1036; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

Lafız farkıyla: Müslim, *Sahîh*, c.IV , s.1989, no:2568; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.283, no: 22498; İbn-i Hibban, *Sahîh*, c.V II, s.223, no:2957; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.380, no:6372; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, V , s.44, no:2688; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V III, s.427, no:4532; Sevban RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.21, no:3769; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.173, no:25127; *Câmiu'l-Hadîs*, c.XIV , s.162, no:14024.

عَائِدُ الْمَرِيضِ فِي مَخْرَفَةِ الْجَنَّةِ فَإِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ

(البزار عن عبد الرحمن بن عوف)

RE. 314/8 (*Àidü'l-marîd*) “Hastayı ziyaret edici kimse, ziyaret eden kimse, (*fi mahrefeti'l-cenneti*) cennetin bostanındadır, çayırındadır, dağlık bahçelik yerindedir, cennettedir. (*Feizâ celese indehû*) Hastanın yanına oturduğu zaman, (*gamerathu'r-rahmetü*) Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti onu kaplar ve gark eder.”

Müslümanın müslümana karşı vazifeleri vardır. Biz hepimiz bir ceset gibiyiz, bir vücut gibiyiz. Nasıl vücut hücrelerden meydana gelmişse; kemik hücresi var, bir araya gelmişler, kemikler olmuş. Kemikler bir araya gelmiş, eklenmiş, iskelet meydana gelmiş. Kas hücreleri var, onlar bir araya gelmiş, etlerimiz olmuş. Deri hücreleri var, göz hücreleri var, beyin hücreleri var, kalp hücreleri var... Sayısını söyleyemeyeceğimiz kadar çok hücrenin bir araya gelmesinden meydana gelmişiz biz.

Tek bir şahıs diye isim veriyorlar bize ama, biz başlı başına bir alemiz. Bir kâinâtız her birimiz... Sayısız küçük varlıklardan doğan, büyüyen, ölen varlıklardan meydana gelmişiz. E bu kadar darmadağın şey nasıl bir arada duruyor? İnsanın ruhu o birliği, beraberliği sağlıyor.

İslâm'ın ruhu da, müslümanları birbirine böyle bir vücut gibi bağlamıştır. Müslümanlar birbirlerinin ayrılmaz parçasıdır. Nasıl vücutta et bir iş görüyorsa, göz bir iş görüyorsa, kulak bir iş görüyorsa, her müslümanın İslâm cemaatinde, cemiyetinde belli bir hizmeti vardır. Bir yeri doldurur, bir iş görür. Onun için, müslümanın bir yerde bir tanesi bir zarara uğrarsa, burada bizim yüreğimiz yanar. Neden? Bir vücut gibiyiz. Ayağımıza diken battığı zaman tüm vücudun uykusuz kaldığı ve ateşlere düştüğü gibi, ateşlerden cayır cayır yandığı gibi.

Müslümanın müslümana karşı vazifelerini bize hadis-i şerifler bildirmiş. Biz müslümana karşı lâkayd kalamayız.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

² Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.52, no:112; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V , s.92, no:2699; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.231, no:694; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV , s.184, no:7307; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.28, no:111; Deylemi. *Müsnedü'l- Firdevs*, c.III, s.400, no:5220; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV III, s.216; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V , s.31, no:5660; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.3, no:19452; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.391, no:5569; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV III, s:217; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XV I, s.120, no:3563; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.15, no:2166; Hz. Aişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.259, no:751; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.356, no:7429; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.27, no:110; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.53, no:24904, 24906.

لَيْسَ الْمُؤْمِنُ الَّذِي يَبِيتُ شُبْعَانَ وَجَارُهُ جَائِعٌ إِلَى جَنْبِهِ

(ك. عن عائشة)

(*Leyse'l-mü'minü'llezî yebîtü şebânü, ve câruhû câiun ilâ cenbihî.*) “Komşusu açken, kendisi tok yatan bizden değildir.”

Komşun aç yatacak, sen de karnını tıka basa doyuracaksın, yan gelip yatacaksın. Televizyonun karşısına geçeceksin, kahveyi, çayı höpürdeteceksin. Olmaz! Bu müslümanlık değil.

Müslümanlık, müslümanların derdiyle dertlenmektir. Bizim dertlerimizle dertlenmeyen, bizim işlerimizle meşgul olmayan bizden değildir.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyorlar ki:³

مَنْ لَا يَهْتَمُّ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ

(طس. عن حذيفة)

(*Men lâ yehtemmü bi-emri'l-müslimîn, feleyse minhüm*) “Müslümanların işleri ile ilgilenmeyen, onların dertleriyle dertlenmeyen onlardan değildir.”

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V II, s.270, no:7473; Taberânî, *Mu'cemü's- Sağîr*, c.II, s.131, no:907, Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.V III, s.68, no:1439; Huzeyfe ibn-i Yeman RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.264, no:294; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.70, no:24836; Şevkânî, *el-Fevâidü'l-Mecmua*, c.I, s.83, no:60; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1614, no:2617.

Bu vazifelerden bir taneciği de, hastayı ziyaret etmektir. Müslüman hastalandı mı, müslüman kardeşleri onu ziyaret edecek. Sevabını bakın nasıl tarif etmiş Peygamber Efendimiz SAS:

“—Hastanın yanına girdiği zaman, cennetin bostanında gibidir o şahıs. Yanına oturuverdiği zaman, rahmet-i ilâhî onu gark eder.” *Gamera*, batırmak demek. (*Gamerathu’r-rahmetü*)

“Rahmet geliyor, boyunu aşıyor insanın, gark oluyor.” Yâni, bir sel gelse de suya gark olsa insan, suyun dibinde kalsa, su boyunu aşsa; onun gibi. Rahmet o kadar çok geliyor ki hasta ziyaret eden kimseye , işte böyle gark ediyor. Rahmetin içine batıyor insan, işlemedik tarafı kalmıyor. Rahmetin nüfûz etmediği yer kalmıyor.

Onun için, kardeşlerimize acıyalım, kardeşlerimizle ilgilenelim! Camimize gelmeyen, bir ara görünüp de sonra bir ara kaybolan kardeşimizi arayalım, soralım!

“—Ne oldu, Ahmed Efendi, falanca... Hep gelirdi camiye, nerelerde acaba?” diye bir halini hatırını soralım!

Hastaysa, gidelim ziyaretine... Bize büyük kâr var. Zavallı hastaya da büyük kâr var. Kimisi ziyaretsizlikten hasta olur zavallı. Bir kat daha hasta olur.

Ben yedek subay okulunda hatırlıyorum, bir ay bizi tıktılar yedek subay okulunda... Buraya şeyi takıncaya kadar dışarı çıkamazsınız dediler. E çocuklarımız var, evli barklı, yaşını almış insan olarak gitmiştik askere. Bir ay orada durmak zor, kolay bir şey değil.

Nizâmiye kapısının karşısındaki çimenlere otururduk pazar günü, bir ziyaretçi gelecek mi acaba diye. Çocuk gibi... Kendi kendimize de gülerdik yâni. Ziyaretçiyi seviyor insan...

Hasta daha çok sever. Hasta böyle zavallı, boynunu büker. Yanına gittiğiniz zaman, siz ona birkaç tatlı söz söylediğiniz zaman, iyi olur.

“—Ben senin rengini düzelmiş gördüm. Mâşâallah, ne hoş...

Hadi bakalım, Allah şifa versin!”

Veyahut çok ağır hasta bile olsa, bu gibi sözlerle olmasa bile , bir dua ediverirsin, bir Fâtiha okuyuverirsin, bir üfleyiverirsin... Müslümanın müslümana duası makbuldür. Sonra, Kur'an-ı Kerim şifadır.

Meselâ, adını söylesem tanıyacağınız bir kardeşimizin çocuğu olmuyordu. Duayla, Kur'an-ı Kerim okumayla, el-hamdü lillâh geçen gün duyduk, sevindik kendi torunumuz olmuş gibi... Eh bir çocuk vermiş Allah, kaç sene sonra. Vermedi, vermedi... Oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri duaları kabul ediyor:⁴

⁴İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.35, no:90; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.280, no:22466, 22491; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1814; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.100, no:1442; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V I, s.109, no:29867; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.258, no:10233; Taberânî, *Duâ*, c.I, s.30, no:31; Hünânî, *Zühed*, c.II, s.491, no:1009; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIV, s.366, no:3201; Sevbân RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.97, no:3158; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.278, no:1297.

لَا يَرُدُّ الْقَدَرَ إِلَّا الدُّعَاءُ

(ه. حم. ك. ط. ب. ش. هب. عن ثوبان)

(*Lâ yeruddü'l-kaderi ille'd-duâ'*) “Dua kaderi reddeder.” diye hadis-i şerif var.

Duanın kıymeti var.

İşte biz hem kendimiz istifade edeceğiz, hem de hasta istifade edecek. Hem de ihtiyacı olabilir. İlaça ihtiyacı olur, paraya ihtiyacı olur. Kimsesi olmaz, yardıma ihtiyacı olur, pisliğe batmıştır, yardım edecek, hizmet edecek kimsesi yoktur; odasını temizleyiverirsin filan... İnsan insana, böyle zayıf zamanında lâzım! İnsanlığın icabıdır bu yâni. Gülüp oynarken iyi de hastalandığı zaman hiç uğramamak uygun değil.

Adabından birisi, çok oturmamaktır yanında. Çünkü hastanın abdesti sıkışabilir, daha başka şeyi olur, uykusu gelir. Nezake ten o şeyi yapamaz. Onun için, yanında fazla oturmadan kısaca bir ziyaret yapıp, gönlünü hoş edip ayrılmak bize büyük kazanç sağlar.

Bilhassa cuma günü, insan hem hasta ziyareti, hem kabir ziyareti, hem sadaka, hem birkaç şeyi bir arada yaparsa cennetle müjdeliyor. Bir hadis-i şerif var.

İkinci hadis-i şerif de gene hasta ziyaretiyle ilgili:⁵

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.268, no:22363; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.V III, s.211, no:7854; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V I, s.539, no:9205; Ebû Ümâme RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.21, no:3765; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.177, no:25141.

عَائِدُ الْمَرِيضِ يَخُوضُ فِي الرَّحْمَةِ فَإِذَا جَلَسَ
عِنْدَهُ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ وَمِنْ تَمَامِ عِيَادَةِ الْمَرِيضِ
أَنْ يَضَعَ أَحَدُكُمْ يَدَهُ عَلَى وَجْهِهِ أَوْ عَلَى يَدِهِ، فَيَسْأَلُهُ
كَيْفَ هُوَ؟ وَتَمَامُ تَحِيَّتِكُمْ بَيْنَكُمْ الْمُصَافَحَةُ

(حم. طب. هب. عن أبي أمامة)

RE. 314/9 (*Àidü'l-marîdi yehûdu fi'r-rahmeti, feizâ celese indehû gamerathü'r-rahmetü; ve min temâmi iyâdeti'l-marîd, en yadaa ehadüküm yedehû alâ vechihî, ev alâ yedihî, feyes'elehû keyfe hüve; ve temâmü tahiyetüküm beyneküm el-musâfahatu*)

Ebû Ümâme el-Bâhilî Hazretleri, yine aynı mânâda bir cümle ile hadis-i şerifi nakletmiş:

“—Hasta ziyaret eden kimse Allahın rahmetine gark olur, dalar.” diye, *hâda-yehûdu-havd* fiiliyle ifade etmiş burada. “Yanına oturduğu zaman, rahmet onu gark eder.” Yine öteki hadis-i şerif gibi.

Şimdi devamı geliyor bu hadis-i şerifte:

(*Ve min temâmi iyâdeti'l-marîd*) “Hasta ziyaretinin kâmil olması için, tam, olgun, her vech ile iyi yapılmış olması için ne yapmak lâzım? (*En yadaa ehadüküm yedehû alâ vechihî*) O hastanın yüzüne elini koyacaksın, yâni şöyle alnına, yüzüne, yanağına... (*Ev alâ yedihî*) Veyahut, elinin üstüne elini koyacaksın. (*Feyes'elühû keyfe hüve*) Nasılsın diye soracaksın.”

Yâni hasta ziyareti, kenara gittin oturdun, hiç konuşmadın, döndün geldin... O da bir ziyarettir ama işte yüzüne böyle elini koyarsan, alnına elini koyarsan, elinle elini tutarsan; böyle bir sıcak alâka, samimiyet... Böyle yapmayı tavsiye ediyor Peygamber SAS Efendimiz.

(*Ve temâmü tahiyyetüküm beyneküm*)
“Aranızdaki selâmın tamamı, kemâli, iyi olması da, (*el-musâfahatu*) elleri tutuşup el sıkmadır, musafaha dediğimiz şeydir.”

Demek ki, bir müslüman bir müslümanla karşılaşa... “*Es-selâmü aleyküm!*” dese sevap alır. “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâh!*” dese, onun iki misli olur sevabı. “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâhi ve berekâtühû!*” dese, sevabı üç misli olur. Birisine on, birisine yirmi, birisine otuzdur. Ama tamam olması için selamlaşmanın, bir de elini sıkarsan...

El sıkma tabii, bir şöyle el sıkılır şimdi modern usülle, şimdi Batılılar da öyle yapıyorlar. Bizim el sıkmamız onlardan başka türlü. Biz şöyle başparmakları tutma tarzında tutarız karışımızdaki elini. Bizim kendimize göre bir şahsiyetimiz var. Bırakmamıza lüzum yok.

Hadis-i şerifte olan, Peygamber Efendimiz’in tavsiye ettiği, dedelerimin de yedi asırdır, sekiz asırdır, on dört asırdır yaptığı şeyi ne diye bırakayım? O taklit etsin beni. Ben niye onu taklit edecekmişim? Benim dinim pırıl pırıl, pak el-hamdü lillâh. Onlar bozmuşlar, sapıtmışlar. Peygamberlerinin sözlerini dinlememişler, tahrif etmişler, kitaplarını tahrif etmişler. Ben niye onu dinleyeyim? O beni dinlesin, o bana uysun, selâmete ersin!

“—Niye acaba böyle, hasta ziyaretine bu kadar sevap veriyor Allah-u Teâlâ Hazretleri?” diye düşünecek olursak, bunun altınd a yatan şey şu:

Allah-u Teâlâ Hazretleri, müslümanların birbirlerini sevmesini istiyor. Müslümanların birbirleriyle ilgilenmesini istiyor. Aradaki muhabbetin ziyâde olması için, ne yapmak gerekirse bütün esbâbını müslümanlara emretmiş. Muhabbetin artması için, ne lazımsa onu emretmiş. Muhabbetin zedelenmemesi için neler yapmak lâzım gelirse onları sıkı sıkıya tembih etmiştir.

Onun için, en büyük hedefimiz müslümanların birbirlerini sevmesidir, muhabbetin taşmasıdır, coşmasıdır, aramızda muhabbet bağlarının kuvvetlenmesidir. Bunları kuvvetlendirelim. Yâni bu hadisten bu dersi de çıkartalım. Bak hasta ziyareti bu kadar güzel de, sanki daha başka muhabbet artırıcı şeyler güzel değil mi? Onlarla da ilgili hadis-i şerifler gelecek.

Mühim olan müslümanın müslümanı sevmesi...

“—Kendisi için sevdiği, istediği şeyi müslüman kardeşi için de istemeyen kimse tam iman etmiş olamaz.” diyor.

Yâni ben kendime ne istiyorum? Rahat edeyim, iyi bir kazancım olsun, rahat bir evim olsun, çoluk çocuğum dosta düşmana muhtaç olmasın, istediğimi alabileyim, yiyebileyim filan... Onu müslüman kardeşine de sağlamağa çalışacaksın. Kendin için ne istiyorsan ona da isteyeceksin.

İşte muhabbet böyle olursa, o zaman Allah müslümanları, birbirini sevenleri birbirleri hatırına cennete koyacak. Birisi kazara bir kazaya uğrasa, hatalarından, günahlarından dolayı aşağıda kalsa bile, iyilerin seviyesine yükseltecek Allah. Ayet-i kerimelerde işaretler var, hadis-i şeriflerde işaret var.

İki kimse muhabbet etti birbiriyle... Farz edelim ki ben hocamı sevdim... E hocamın mertebesi tâ yüksekte, ben aşağıda günahkar bir kul... Ayırmayacak Allah sevenleri birbirinden. Oraya aşağıdakini yukarıya çıkartacak. Cehennemdeyse şefaatt olacak.

Onun için eskiden müslümanlar birbirleriyle ahiret kardeşi olurlardı. Hac kardeşliği vardır, hacca gidersin ahbaplık olur. Askerlik ahbaplık vesilesi olur, mektep ahbaplık vesilesi olur... Ahbaplıkları takviye etmeğe çalışmalı. Muhabbette çok fayda var. Dünyada da ahirette de çok fayda var.

Tabii bu muhabbet sözünü ne kadar söylesek o kadar iyi. “E hocam çok söylemeğe lüzum yok.” demek de doğru değil. Çünkü söyledikçe insanın hatırına geliyor ve tatbik ediyor. Şimdi bugün bir arkadaş seçerseniz kendinize, bir ahiret kardeşi olursunuz inşaallah, ondan sonra biraz kırgın olduğunuz ahbaplara gider dargınlığı geçirirsiniz, barışırsınız. İyi arkadaş olduğunuz fakat çoktandır ziyarete gidemediğinizi de ziyarete gidersiniz. Muhabbetler inşaallah böyle her nasihatten bir ibret alınarak takviye olur.

Birbirlerini Allah için seven kimseler nurdan minberlerde oturtulacak mahşer günü: (*Alâ menâbire min nûrin*) Şöyle Arş-ı A'lâ'nın, hani şeref tribünü gibi Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde herkes güneşte tere batmışken onlar nurdan minberlerle kürsülerde yüzleri, elbiseleri nur, öyle oturacaklar. Kimler? Birbirlerini Allah için sevenler.

Onun için böyle o tasavvufta tarikat kardeşliği vs. de eskiden çok önem vermişler. Yunus'un şiirlerini okuyorum. Ooh, "Eve dervişler geldi." diye bir şiir yazmış meselâ, düğün bayram ediyor, dervişleri methediyor. Neden? Bir muhabbet işte o. Osmanlı niye böyle muvaffakiyet kazanmış Birbirlerini Allah için sevmişler, çok candan, samimi kardeş olmuşlar, ondan olmuş.

Meselâ, Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin kitabını baştan sonra oku, hep muhabbetullah, muhabbet, muhabbet... Hep sevgiden bahsediyor. E Osmanlı devletini kim kurdu? Osman Gazi filan kurdu diyorlar. Ben diyorum ki: Hayır! Osmanlı devletini Mevlânâlar kurdular, Yunuslar kurdular. Çünkü onlar o muhabbeti o insanlara vermeselerdi, bugünkü gibi insanlar birbirleriyle kavga ederlerdi. Şu tarla senin, bu bahçe benim... Vay sen yüksek mevkiye geçtin, vay ben aşağıda kaldım... Ver sen benim paramı, ben daha çok kazanacağım bilmem ne... Düşman da tepelerdi. Yâni Osmanlı'nın muvaffakiyeti nereden oldu? İşte o muhabbetten. O güzel telkinden.

Onun için, dinimizi hiç kimse hor hakir görmesin! Ne kadar hayrımız varsa, ne kadar başarımız varsa, hatta şu oturduğumuz toprakları dinimize borçluyuz. Dini duygumuz olmasaydı biz Orta Asya'nın çöllerinde öyle

oturur kalırdık. Biz dinimiz sayesinde buralara geldik. Buraları dinimiz sayesinde kazandık. Dinimiz sayesinde İstiklâlimizi gene kazandık. Hücum etti düşmanlar, istila ettiler Eskişehir'e kadar, Ankara'ya, Polatlı'ya kadar geldiler. Dinimiz sayesinde kurtardık.

E şimdi o zaman dinimiz sayesinde kurtulup da sonradan dinimizden dönersek Allah râzı gelir mi? Allah taş yağdırır başımıza... Ceza getirir, bela getirir. O zaman birbirimizi ye d irtirbize. Düşmanın gelmesine lüzum yok. Onun için bu din öyle kuvvetli bir bağdır ki, öyle kıymetli bir ilaçtır ki, öyle büyük tesirli bir iksirdir ki bunun şişesini kırıp da zâyî ettik mi yazık olur bize . Hepimize yazık olur. Bu memleket elden gider.

Onun için dinimizin kadrini kıymetini bilelim. Siz de bilin, biz de bilelim, hocalar da söyleyelim dilimizin döndüğü kadar, idarecilerimiz de bilsin, sımsıkı sarılalım Allah'ın ipine, d ünyad a ahirette felah ve necat bulalım inşaallah.

b. Hz. Ali'ye Düşmanlık Etmek

Bu hadis-i şerif, Hazret-i Aişe Validemiz'in mevlâsı, yâni azadlı kölesi Râfi' tarafından rivâyet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁶

⁶ İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.350; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.II, s.448, no:2556; Hz. Aişe RA'nın azadlı kölesi Râfi' RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.892, no:32899; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV , s.165, no:14031.

عَادَى اللّٰهُ مَنْ عَادَى عَلِيًّا

(ابن مندہ عن رافع مولى عائشة)

RE. 314/10 (*Àda'llàhu men àdâ aliyyâ*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri, Ali'ye düşmanlık edene düşmanlık eder.”

Ali kim? Peygamber SAS Efendimiz'in amcazâdesi, gençlerin ilk müslüman olanı. Daha çocukken müslüman oldu. Peygamber SAS Efendimiz'e kadınlardan ilk önce zevcesi, anamız Hatice Validemiz iman etti, çocuklardan Hazret-i Ali Efendimiz iman etti. Daha çocukken, pırıl pırıl hayatı. Çocukken müslümanlığa girdi, İslâm'da yetişti, İslâm'da büyüdü, İslâm'da Allah'ın arslanı oldu, İslâm'da Allah için çarpıştı, kaleler fethetti, çarpıştı.

Nasıl gözlerim yaşara yaşara okurum hep, duygulandırır be ni: Hayber kalesini fethedecekler, ordu çevirmiş etrafı. Hücum ediyorlar, kale alınmıyor. Müstahkem bir kale... Yüksek taşlı, şeyli... O zamanın imkânlarıyla bir şey yapmaları mümkün olmuyor. demiş ki Rasûlüllah SAS Efendimiz:

“—Yarın ben bu İslâm'ın bayrağını bir şahsın eline vereceğim ki o şahsı Allah sever, o şahıs da Allah'ı sever. Allah o şahsı sever, o şahıs da Allah'ı sever. Öyle bir kimsenin eline vereceğim bu bayrağı, onun eliyle Allah inşaallah fethi nasib edecek!” diye söylemiş.

O gece artık herkes böyle heyecanla... Hazret-i Ömer RA böyle bu hadisin rivayetinde naklediliyor ki:

“—Hiç bir şeyi o zamandan daha çok arzu etmedim, inşâallah bana verilir diye.”

Çünkü büyük medih var. Rasûlullah methediyor. Ertesi gün olmuş, kalabalığa bakmış Rasûlullah Efendimiz. Herkes şöyle biraz beni daha iyi görsün diye doğrulmuş yerin den. Peygamber SAS Efendimiz Hazret-i Ali’yi sormuş:

“—Nerede Ali?” diye. Demişler ki:

“—Yâ Rasûlallah, gözü ağrıyor, gözünde ağrı var.”

“—Çağırın onu bana.” demiş.

Yanına gelince, gözüne mesheylemiş, gözünün ağrısı geçmiş. Bayrağı vermiş, Hayber kalesini fethetmiş. Tarihte böyle uzun menkıbeleri vardır. Öyle bir zât.

Peygamber Efendimiz’in kızıyla evli, Peygamber Efendimiz’in damadı. Sonra sülale-i tâhire, onun sülalesinden gelmiş Peygamber Efendimiz’in evlatları. Hazret-i Fâtımatü’z-Zehrâ cennet kadınlarının efendisidir.

O zât-ı muhterem ile bu zât-ı muhteremin neslinden, sülale-i tâhireden, Peygamber Efendimiz’in sülalesinden birçok muhterem kimseler gelmiş, dünyanın her tarafına dağılmışlar, İslâm’ı öğretmişler. İşte Hazret-i Ali Efendimiz böyle bir zât-ı muhterem.

Peygamber Efendimizin böyle demesiyle, istikbale ait şeyleri Allah’ın kendisine bildirdiğini anlıyoruz bu hadis-i şeriften. Kendisinden sonra neler olacağını... Hiç peygamber damadına kızılır mı, düşmanlık edilir mi? Yâni aklı olan bir

insan... Akıl var, iz'an var... Düşmanlık edecek düşman mı bulamadın, kızılacak insan mı bulamadın? Bula bula böyle pırıl pırıl, cennetlik bir kimseye mi insan düşmanlık eder? Ama bu sözü söylemiş. Yâni ne kadar büyük mucize-i peygamberî. İleride böyle fitneler olacak mânâsına bir işaret oluyor tabii. Hazret-i Ali'ye düşmanlık edene Allah düşmanlık eder.

Şimdi de olur mu bu iş? Şeytan boş durmuyor. Tarihte hadiseler olmuş. Hazret-i Ali RA ile diğer ashâb arasında çekişmeler, ictihad farkından mücadeleler olmuş. Onlar neyse birbirleriyle mücadele etmişler. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda hesap verecekler. Belki ikisi de berat eder. Neden? Niyeti iyi idiye ictihad farkından... Müctehid ictihadında isabet ederse iki ecir alır, isabet etmezse bir ecir alır. Yâni ikisi debe lki ecir alacaklar ama sonradan bu hadiseyi dile dolayıp da ya o tarafa ya bu tarafa düşmanlık edenler işin iç yüzünü anlamayan kimseler. Onlar durdukları yerden günaha giriyorlar.

Bu devirde de var. Öyle insanlar var ki Hazret-i Ali Efendimiz'e fart-ı muhabbetinden yâni sevgisinin fazlalığından karşı tarafa sövüyor, sayıyor. Sövenleri var. Hatta o kadar beyinsiz, şaşkınları varmış ki, "Hazret-i Ali'ye gelecekti peygamberlik, Cebrâil şaşırdı." diyecek kadar... Hiç Allah'ın meleği şaşırmı mı? Melek şaşırsa Allah şaşırtır mı? Kendi risaletini yanlış bir yere göndertir mi? Ne kadar beyinsiz insanlar var.

Kimisi de Hazret-i Ali'ye düşman. Öyleleri de çıkmış. Hepsi cehaletten. Demek ki, dünyanın her devrinde, her yerinde...

Şu nefis denilen şey var, insanı şaşırtıyor. Şu şeytan denilen ezelî ebedî düşman var, demek ki o da insanları bir yoldan kandırıyor. Onun için, aklınıza her gelen şeyi doğru saymayın! Biraz ölçün, biçin, biraz da iz'ânına, irfânına güvendiğiniz insanlara danışın, başkalarına bakın da öyle karar verin!

Hiç kimse yoğurdum ekşi demiyor, ayranım ekşi demiyor. Herkes ben doğru yoldayım diyor ama, doğru yolda giden hangisi acaba? Onun için, dinimiz müşavere etmeyi emretmiş. Yâni, yapacağın bir işi danışırsan, iyice ölçersen, kendinin de yanılabilirliğini düşünürsen, o zaman müşavere eden insan aldanmaz.

Allah'ın dostu kimselere düşmanlık etmemeğe çalışın! Yâni, düşmanlık ettiğiniz kimseyi iyice bir ölçüp biçin! Allah korusun, Allah'ın velilerinden bir veliye düşmanlık eden, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne harp açmış gibidir, harp ilan etmiş gibidir. Yâni, Hazret-i Ali'ye düşmanlık edilmez. Daha umûmî bir tabirle, başka hadis-i şeriften söylemek gerekirse, Allah'ın dostuna düşmanlık edilmez!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

⁷ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1320, no:3989; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.44, no:4; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.328, no:6812; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.5; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXII, s.628, no:4637; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

مَنْ عَادَى وَلِيًّا لِلَّهِ فَقَدْ بَارَزَ اللَّهَ بِالْمُحَارَبَةِ

(ه.ك.ه.ب. عن معاذ)

(*Men àdâ veliyyen li'llâh*) “Kim Allah’ın sevgili bir kuluna düşmanlık ederse, (*fe kad bâreza’llàhu bi’l-muharabeh*) sanki Allah’ın karşısına çıkıp, “Ben seninle harp edeceğim!” diye Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne harp ilan etmiş gibi olur.” Hadis-i şerifte böyle buyruluyor. Onun için, düşmanlık edeceğiniz kimseleri iyi ölçün! Olmaya ki, Allah’ın böyle sevgili bir kuluna karşı ters, edepsizce bir durumda bulunasınız. Sonra, insanın başına çok kötü şeyler gelir.

c. Alim Abidden Daha Hayırlı

Hazret-i Ali RA KV Hazretleri’nden rivâyet edilmiş:⁸

عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ

(الدیلمی عن ابن عباس)

RE. 314/11 (*Àlimün yüntefeu bi-ilmihî, hayrun min elfi àbidin*). “İlminden istifade olunan bir alim, bin âbidden daha hayırlıdır.”

İlim sahibi, irfân sahibi bir âlim var, etrafında talebeleri toplanmış, öğretiyor, yetiştiriyor, onlar da ümmet-i Muhamme d’e faydalı kimseler oluyorlar. O ilimsiz, sadece ibadet eden, geceleri namaz kılan, gündüzleri oruç tutan kimselerin bin tanesinden daha hayırlı, bin tanesine bedel.

⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.41, no:41000; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.188, no:5654.

Buradan ne derse çıkıyor bize? İlmin kıymeti çıkıyor. İlmin ne kadar kıymetli olduğu çıkıyor. Onun için, bu cehaleti izâle etmek için gayret sarf edelim! Hani şimdi biz seyahatleydik, okuma yazma seferberliği açmış hükümet. Okuma yazma nedir? Birisi, nükteli bir söz söylemiş:

“—Okuma yazma bilmeyen bir millete okuma yazma öğretirsen, okuma yazma bilen cahil bir millet olur.”

Okuma yazma yetmez. Okuma yazmayı da öğreneceğiz; ilim de, edeb de, irfân da öğreneceğiz. Yâni öğreneceğiz, öğreneceğiz, işimiz çok.

Onun için, bu televizyonun peşinde, radyonun peşinde, futbolun peşinde, kahvenin peşinde... Birçok vakit hırsızları var. Birisi televizyona, *telefisyon* demiş. Yâni telef edici, vakit israf edici. Faydalı bir program varsa, seyret; ondan sonra kapat! Biraz da kendini yetiştirmeğe çalış! Veyahut en iyisi, baktın hakim olamıyorsun, ona göre tedbirini al.

Böyle futbolun peşinde, şunun peşinde insanların ciddi iş yapmaması için şeytan bir sürü esbâb ortaya dökmüş, sabah oluyor, akşam oluyor, yıllar geçiyor... Bakıyorsun 40 yaşına gelmiş, 50 yaşına gelmiş, daha Fâtiha'yı doğru düzgün okuyamıyor müslüman.

“—Kur'an-ı Kerim okur musun?” “—Okuyamam!” diyor, boyun büküyor.

“—Peki 50 yıl sen ne yaptın? Nasıl geçirdin 50 yılı?

Sormayacak mı Allah-u Teâlâ Hazretleri?”

hazırlık yapın! Akşama, “Herhalde bu gece yattığım zaman ben öleceğim!” diye, ona göre bu gününüzü geçirin! Gece yattığınız zaman da, “Yarın öleceğim!” diye, ona göre geçirin.

Râbia-ı Adeviyye öyle aldatırmış nefsinin. Sabaha çıktı mı:

“—Ey Nefsim! Bu akşam öleceksin. Hadi bakalım, ölecek insan ne yapar? Ahirete hazırlanır, dua eder, ömrünü öyle geçirir.” dermiş.

Otururmuş seccadenin başına, ibadet edermiş. Akşam oldu mu da:

“—Hadi paçayı kurtardın ama, gece öleceksin!” dermiş. “E ölecek insan gece uyur mu?” dermiş, bu sefer ibadete düşermiş.

Biz böyle, “İbadeti aşırı yapın da, dünyayı unutun!” demiyoruz. Peygamber Efendimiz de öyle demiyor. Yâni ölecekmiş gibi olursa, insan muamelesini de ona göre yapar. Meselâ ticarete gider; haram yemez, yanlış şey yapmaz filan... Her işini dürüst yapar yâni. Ölecek insan, ölümüne göre hazırlar kendisini. Onun için, müslümanlar böyle hareket edin!

Bu hadis-i şerifin bir de harekesi başka türlü okunursa mânâdeğişikliği oluyor. Bir de öyle okuyalım:

عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ

(الدیلمی عن ابن عباس)

(Âlimün yentefeu bi-ilmihî hayrun min elfi âbidin) Kelimeler böyle okunursa bu da caizdir diyor şârih. Yâni kitabın izahını yapan âlim, Rh.A öyle diyor. Böyle okunursa mânâ ne olur? O zaman mânâ şu olur:

“Öğrendiği ilimden kendisi istifade eden, faydalanan âlim...” Yâni ne demek? İlmiyle âmil olan. “İlmi kendisine fayda veren âlim, bin tane âbiden daha hayırlıdır.” demek.

Onu sadece ilmi cennete sokmaz. İlmiyle hareket edecek. Hayatta hayırlı işler yapacak, oradan ecir alacak, cennete öyle girecek.

Bir âlim, hadis okuyor, tefsir okuyor, nasihat ediyor, kürsüye çıktığı zaman söylüyor, konuşuyor... Allah bizi öyle eylemesin ama hayatında gayr-ı İslâmî yaşıyor, İslâm'ı tatbik etmiyor. Yalan var, dolan var, ibadet yok, abdest yok farz edelim meselâ.

Yâni, olur mu diyeceksiniz ama, ben duydum. Mevlidhan, birkaç kadeh içip öyle çıkıyormuş kürsüye. Böyle Mevlidhan duydum. Yâni, adı da hatırımda, söylesem söyleyebilirim. Neden yapıyormuş bunu? İçerse daha güzel bağırıyormuş da ondan. Fayda vermemiş.

Birisini duydum, şıkır şıkır hafız, üç günde Kur'an'ı hatmediyor... Yâni, Allah dedikodu yerine koymasın, ibret alalım. Ayıplamayalım, ayıplanan şey insanın başına gelir. Ayıplansın diye demiyorum, büyü yapıyormuş. E büyü yapmak günah, haram. Sihir, büyü haram. Nasıl yapıyor?

Sana Kur'an-ı Kerim'in verdiği şeref yetmiyor mu? Şıkır şıkır hafız olmuştun. Yâni, iki paralık dünya metâına... Kapısında da kuyruk varmış böyle. Büyüye meraklı insanlar şimdi... Herkes büyü meraklısı. Ne acayip dünyaya kaldık yâni, anlayamadım ben. Anlayamadım dünyayı, ihtiyarlayıp gideceğiz böyle anlayamadan.

İlmiyle faydalanacak insan. Kendisi ilmiyle faydalanacak. Pekiyi faydalanmazsa ne olur? Öyle âlim muma benzer demişler. Neden muma benzer? Düşünün mumu... Mum kendisi yanar yanar yanar etrafı aydınlatır, kendisini bitirir. Öyle âlim etrafı aydınlatıyor, söylüyor, tavsiye ediyor ama kendisi tatbik etmiyor. Kendisini yakıp bitiriyor. Sıfır. Onun için Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize ilm-i nâfi', faydalı ilim ihsân eylesin bir. İkincisi: Bildiklerimizi tatbik etmeyi nasib eylesin...

Şimdi siz belki kenara çekileceksiniz. Hoca kürsüde, o alimdir. Bizim de ilimle ilgilimiz çok zayıftır ama... Biz de eski alimlerin tırnağının tozu, ucu olamayız ama... Şimdi diyecek ki karşımızdakiler:

“—Nasıl olsa bu alimlere aitmiş. O kendisi düşünsün.

Öğrendiğini kendisi tatbik etsin...”

Değil! Sen de bildiğin şeyi tatbik etmekle mükellefsin. Sana da duyduğun hadis-i şerifi, okunan Kur'an-ı Kerim'i, vaazı, nasihatı Allah soracak. Sana da soracak:

“—Sen de bir şeyi bildin mi, duydun mu onu sen ey kulum?”

“—Duydum.”

“—E niye yapmadın?”

“—Bilmem yâ Rabbi! İşte sanki bana değilmiş gibi geliverdi o nasihatler.”

Öyle derse, mazeret olur mu? Hem duydun Rasûlüllah’ın sözünü veyahut Kur’an-ı Kerim’in ayetini, hem de yapmadın öyle mi diye o da ilmiyle amel olmamış olacak. Onun için bildiğimizi tatbik edelim.

Bir alimi anlatıyorlar: Halk koşuşuyormuş, o beldeye bir büyük hadis bilgini gelmiş, herkes hadis yazıyor ondan. Ama nasıl yazıyor? Ben filancadan işittim, o filancadan işitti diye hadis senedine imzalı veriyormuş yâni hadisleri o zât. Çok büyük bir şeref. Benim de hadisin zincirinde adım geçsin diye herkes hadis yazmağa koşuyor o alime. Birisine de demişler ki:

“—Hadi gel sen de...”

“—Ben geçenlerde bir hadis duydum, hâlâ onu tatbik edemedim, onunla meşgul oluyorum.” demiş.

Yâni faydasız kitapları doldurmak, faydasız bilgileri doldurmak... Bu bizim zamanımızın, bu günün hastalığı. Biraz üzerinde duruyorum ama bu bir hastalıktır, hepimizde var bu. Yâni bugün şu camideki kardeşlerimizin hepsi, bir köye götürsek, bir köy kahvesinde konuş desek hepsi benim kadar güzel vaaz eder. Eğer vaaz bahis konusu olsa vaaz eder, nasihat eder başkasına, nasihat çeker. Zaten herkes vaiz şimdi

Türkiye’de. Hangi meslekten olursa olsun herkes vaiz, herkes din alimi. Ama tatbik etmiyor. İşte aslı ilim o. Tatbik edildiği zaman kıymeti oluyor. İşte bu manada doğru. Onun için bir âlim ki ilmi kendisine fayda veriyor, vebal olmuyor... O bin tane âbidden daha hayırlıdır. İlk mânâ neydi? “Kendisinin ilminden başkalarının faydalandığı âlim bin alimden hayırlıdır.” O mânâ da doğru.

Kendi ilminden kendisi faydalanan âlim bir âbidden daha hayırlıdır. Bu mânâ da doğru.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi hem âlim etsin, hem ilmimizle kendimiz faydalanalım, hem de bizim ilmimizden başkaları istifade etsin...

O mânâyâ göre ne ders çıkıyor bize? Bildiğimizi gidip söyleyeceğiz. Ben filanca yerde filanca hocadan duydum aziz kardeşim şöyle yapmak sevapmış, böyle yapmak günahmış diye siz de bildiğinizi başkasına söyleyeceksiniz.

“—Hocalar dini müdafaa etsin...”

Sen? Sen oturacaksın, yazlığa gideceksin, kışlaya gideceksin, gezeceksin, hocalar dini müdafaa etsin... Bu din hepimizin dini. Hepimiz Allah indinde mes’ulüz. Hepimiz İslâmiyet’i yaymakla, öğretmekle mükellefiz.

“—Benim sözümü dinlemezler...”

Çocuğuna nasıl söz dinletiyorsun, hanımına nasıl söz dinletiyorsun? Hiç olmazsa onları yetiştir. Bir çocuk yetiştiren... Herkes bir senede bir kişi yetiştirse, bir misli artar bir senede nüfusumuz, müslümanların adeti. İki senede

dört misli oluruz, üç senede sekiz misli olur iyi müslümanın adeti... Bak ne kadar kıymetli! Bir senede bir adam yola getiremez misin?

d. Mü'minin İşine Şaşılır

Bundan sonraki hadis-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ وَلَيْسَ
ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءُ شَكَرَ
وَكَانَ خَيْرًا لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ صَبَرَ
فَكَانَ خَيْرًا لَهُ

(حم.م.حب.و.الدارمی عن صهیب)

RE. 314/12 (*Aceben li-emri'l-mü'mini, inne emrahû küllehû lehû hayrun, ve leyse zâlike li-ehadin illâ li'l-mü'mini: İn esâbethu serrâu şekere, fekâne hayran lehû; ve in esâbethu darrâu sabere, fekâne hayran lehû*)

⁹ Müslim, *Sahîh*, c.IV , s.2295, no:2999; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V II, s.156, no:2896; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV , s.153, no:3849; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV , s.116, no:4487; Suheyb ibn-i Sinan RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.39, no:4094; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Lafız farkıyla: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV , s.332. no:18954, 18959; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V III, s.40, no:7316; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.409, no:2777; Suheyb ibn-i Sinan RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.250, no:710.

Suheyb-i Rûmî RA'den. Allah şefaatine nâil etsin... Suheyb-i Rûmî Hazretleri Anadolu ahalisinin serdârı olarak gidecek kıyamet günü. Onların başında gidecek yâni. Bu ashâb-ı suffedendir bu zât-ı muhterem, bu sahabi. O rivâyet etmiş Peygamber SAS Efendimiz'den. Peygamber Efendimiz'in methettiği bir mümtaz zât.

Diyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Aceben li-emri'l-mü'mini*) “Müslümanın işine şaşılır. Hayret etmemek mümkün değil müslümanın işine...” Neden şaşılır müslümanın işine, izah ediyor arkasından: (*İnne emrahû küllehû lehû hayrun*) “Onun her işi onun için hayırlıdır.” İnsan müslüman oldu mu her işi onun için hayırlıdır. Nasıl? Yine izah ediyor: (*Ve leyse zâlike li-ehadin illâ lilmü'mini*) Bu durum müslümandan başka bir kimseye de nasib olmuş bir durum değildir. Sadece müslümana nasibdir bu.”

Nedir o hayır hali? (*İn esâbethu serrâu şekere, ve kâne hayran lehû*) “Eğer kendisine sevindirici bir hal gelirse...” Malı çoğaldı, evladı oldu, çocuğu düğün yaptı, kendisi para kazandı, bir mevkî kazandı, imtihanını bitirdi... “Öyle sevindirici bir şeye kavuşursa şükreder, bu onun için hayırlı olur. Ecir kazanır.”

Aksine, (*Ve in esâbethu darrâu*) “Kendisine mir mazarrat uğrarsa, gelirse, bir musibet gelirse başına...” Malına, canına, çoluk çocuğuna, etrafına sıkıntılı bir şey gelirse, o zaman müslüman ne yapar? Feryâd ü figân etmez. (*Sabere*) “Sabreder, (*fekâne hayran lehû*) o da onun için hayır olur.” O zaman da ecir alır.

Başına bir sıkıntı geldi mi sabreder ve büyük ecir alır. Hatta hepiniz duymuşsunuzdur,

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

(البقرة: ١٥٣)

(*Inna'llàhe mea's-sâbirîn*) (Bakara, 2/153) Bu ayet-i kerimeyi hep söyleriz her zaman. Ne demek? “Allah sabredenlerle beraberdir.” demek. Allah-u Teâlâ Hazretleri ile beraber olmaktan daha büyük bir şeref var mı? Allah sizinle beraber. Yâni sizden yana. Sen kimden yanasın diye sorarız ya bazen... Ortada birisi konuşuyor, münakaşa ederken, “Yâ sen kimden yanasın?” deriz ya... Allah senden yana sabredersen. Daha ne istiyorsun?

Onun için, sabrın çok büyük sevabı vardır. Şükrün de çok büyük sevabı vardır. Ondan sonra mükâfâtı nedir? Şükredilen nimet artar. Kur'an-ı Kerim'de ayet-i kerimede bildirilmiştir, şükredildi mi bir nimet artar. Şükrü edâ edilmezse, elden gider. “Yâ benim şu kadar param vardı, pulum vardı, malım vardı gitti elden...” Şükretmemişsin. Şükretmesini bilememişsin. Şükredersen artar, şükretmezsen gider elden.

Onun için, Allah'ın nimetlerini, hayırlarını iyice bilip “Yâ Rabbi sana çok şükür!” diye, şükrü dilimizden düşürmememiz lâzım. Bilmemiz lâzım Allah'ın in'âmını, ihsânını... Birisi sana getirse böyle bir güzel, sekiz yüz liralık, bin liralık, bin beş yüz liralık kutu yaptırmış üstüne kurdeleli şeyli filan... Buyur dese, verse... Aldın sen de, yürüdün gittin. Yâ bir teşekkür lâzım değil mi? Hiç aldırmamak olur mu? Yâni o kadar

bak içinde baklava var, badem ezmesi var, has halis çikolata var falan... E teşekkür etmez mi insan? Eder. Allah-u Teâlâ Hazretleri sana nimet vermiş, kimden geldiğinden haberin yok, sanki babanın malıymış, sanki senin ezelden hakkınmış gibi hiç şükretmiyorsun.

Bu sıhhat... Mecbur mu Allah sana sıhhat vermeğe? Mecbur mu sana Allah mal vermeğe? Hiç mecburiyeti yok. Lütfundan veriyor, kereminden veriyor. Eğer lütfundan, kereminden veriyorsa... Bak öteki kula vermemiş, o kul fakir. Öteki kul hasta... Hikmetleri var, gelecek. Öteki haftalarda... Şimdi bu hafta söylemeyeceğim ki meraklanıp önümüzdeki hafta gelin diye. Onun da faydaları var am söylemeyeceğim.

Sana sıhhat vermiş, mal vermiş, ötekisine vermemiş. Demek ki sevilmişsin de vermiş. Şükredeceksin. Şükretmezsen elden gider.

Öteki hadis-i şerif de bununla ilgili. Bunu da okuyup bitireceğiz dersi. Galiba biraz fazlaca uzattım.

e. Mü'min Her Şeyden Ecir Kazanır

Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA rivâyet ediyor. Aşere-i Mübeşşere'den, hayatında cennetle müjdelenmiş olan on bahtiyardan birisidir bu Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA. Allah şefaatine nâil etsin... Cennette inşaallah göstereyim...,

Onun naklettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹⁰

¹⁰ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.173, no:1487, 1492; Tayâlisî, *Müsned*,

c.I, s.29, no:211; Bezzâr, *Müsned*, c.IV , s.28,1190; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.189, no:9950; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.375, no:6347; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned* c.I, s.77, no:139; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Maradu ve'l-Keffârât*, c.I, s.176, no:224; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühed*, c.I, s.29, no:115; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IV , s.352, no:620; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.211, no:1190; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLV , s.39; Sa'd ibn-i Ebî V akkas RA.dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.V II, s.456, no:11906, 16882; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.277, no:789; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.177, no:14065.

عَجِبْتُ مِنْ قَضَاءِ اللَّهِ لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ حَمِدَ
رَبَّهُ وَشَكَرَ وَإِنْ أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ حَمِدَ رَبَّهُ وَصَبَرَ
يُؤْجَرُ الْمُؤْمِنُ فِي كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى فِي اللَّقْمَةِ
يَرْفَعُهَا إِلَى فِي امْرَأَتِهِ

(حم. و عبد بن حميد، ق.ص. عن سعد بن أبي وقاص)

RE. 314/13 (*Acebtü min kadâi'llâhi li'lmü'mini*)
“Allah’ın mü’mine takdirine, hükmüne şaştım.”
Neden? (*İn esàbehû hayrun hamide rabbehû*)
“Eğer kendisine hayır gelirse; Allah’a hamd eder, ‘El-hamdü lillâh, çok şükür yâ Rabbi!’ der, (ve şekera) ve şükreder. (*Ve in esàbethü musîbetün*) kendisine bir musibet gelirse, bir sıkıntı, mala cana bir zarar gelirse; (*hamide rabbehû ve sabera*)

Rabbine hamd eder ve sabreder.”

Şimdi bakın, burada dikkat edilirse her hale hamd ediliyor, nimete şükrediliyor, zahmete sabrediliyor. Hamd her zaman yapılır.

İyi halde de, kötü halde de Allah'a hamd edilir:¹¹

¹¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.726, no:5033; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.578, no:3599; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.92, no:251 ve c.II, s.1250, no:3804, 3833; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V I, s.50, no:29393; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.91, no:4376 ve c.V II, s.27, no:9334; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.157; Abdi ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.415, no:1419; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V I, s.335; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.734, no:5058; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.81, no:2738; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.117, no:5983; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.349, no:5538; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.295, no:7691; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V I, s.29, no:5698; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.131, no:5758; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.24, no:9327; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.402, no:7694 ve c.V I, s.199, no:10634; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.797, no:807; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.186, no:323; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.V I, s.553, no:1380; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V III, s.28, no:4077; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.83, no:2741; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.419, no:23603 ve s.422, no:23635; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.368, no:2659; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.295, no:7692; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.81, no:591; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.161, no:4009; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.27, no:9336; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.61, no:10041; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V II, s.163; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.113, no:678; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V I, s.187; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.1250, no:3803; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.677, no:1840; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V I, s.375, no:6663 ve c.V II, s.109, no:6999; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.91, no:4375; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V III, s.360; Hz. Aişe RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.120, no:973 ve s.122, no:995; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.296, no:7693 ve s.459, no:8273; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.166, no:533; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.61, no:10040; Dâra Kutnî, *İlel*, c.III, s.276, no:403; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXIV, s.13; Hz. Ali RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V I, s.7, no:23904; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.361, no:599; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.297, no:7696; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.167, no:1203; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V II, s.58, no:6368, 6369; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.29, no:9343; İbn-i Amr eş-Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.III, s.14, no:1300; Sâlim ibn-i Ubeyd RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.292, no:3441; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.442, no:1664; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.301, no:1009; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.131, no:1151; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.352, no:1155; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V I, s.255; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.445, no:1813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ

(*El-hamdü li'llâhi alâ külli hâl*) “Her halde Allah’a hamd ü senâlar olsun!” Ne demek? “Övmek, övülmek, medh ü senâ senin hakkındır yâ Rabbi!” demek. Hiç bir işinde kusur yok ki... Her şeyi tam, her şeyi kâmil, her şeyi en güzel olduğu için, her zaman hamd ona...”

Başımıza felâket de gönderse, nimet de gönderse hamd ... Ama nimete şükür, belâya sabredilir. Nimete;

“—Çok şükür yâ Rabbi, bak bugün doyduk, el-hamdü lillâh yâ Rabbi, bana bunları verdin...” deriz.

Hastalık geldiği zaman, “Çok şükür yâ halime yâ Rabbi!” demeyiz. Yanlış olur o zaman. O zaman ne diyeceğiz: “El-hamdü lillah...” diyeceğiz, sabredeceğiz. Üzüntülü şeylere sabredilir, sevinçli şeylere şükredilir. Ama hepsine hamd edilir.

(*Yü’cerü’l-mü’minü fî külli şey’in*) Bak bize verilmiş bir nime te ki, “Mü’min her şeyden ecir kazanır.” Kâfire hiç bir şey yok. Hasretten yansın, üzüntüsünden saçını başını yolsun kâfir, hiç bir şey yok kâfire. Mü’minin her şeyi ecir.

Her şeyden ecir kazanır diyor Peygamber Efendimiz, bir de misal veriyor: (*Hatta fi’l-lukmati yerfeuhâ ilâ fi’mreetihî*) “Hatta, karısının ağzına tutuverdiği bir lokmadan dolayı dahi ecir alır.” Yâni, sofrada bazen oluyor ya, hanım meselâ tencereyle getirmiş yemeği koydu... “Yâ yemek bitiyor hâlâ oturmadın...”

Al bakalım buyur.” filan... Ağzına bir lokma tutuverdin... ondan bile bir ecir yazılır. O kadar basit gibi görünen bir şeyden bile ecir alınır.

Buradaki *ilâ*’dan sonraki *fî* kelimesi ağız mânâsına geliyor. (*Hatta fi’l-lukmati yerfeuhâ ilâ fi’mreetihî*) Oradaki *fî*, ağız demek Arapça’da. Arapça bilenlere bir izahat.

Buradan demek ki ne çıkıyor? Birçok dersler çıkıyor da... Üzüntülere sabredeceğiz, ecir alacağız. Sevinçlere şükredeceğiz, ecir alacağız. Ondan sonra küçük büyük demeyeceğiz, hayr u hasenâta koşacağız, iyilik yapmağa koşacağız. Hanımın ağzına tutuverdiğimiz bir lokma bile ecir kazandırır. Yoldan aldığın bir taş, kenara koyduğun bir diken bile insana ecir kazandırır. Kime bu? Mü’mine. Kâfire bir şey yok.

Soruyorlar... Kurnaz kurnaz karşıma geliyor, soruyor sıkıştırdım hocayı diye:

“—Edison cennete mi girecek, cehenneme mi girecek?” Cennetin sahibi ben değilim; Allah-u Teâlâ Hazretleri...

İstedliğini cennete sokacak. Şimdi ben Allah’ın istemediğini cennete sokabilir miyim? Mümkün değil. Cümle âlem bir araya gelse, mümkün değil girmesi. Allah’ın istediği bir kimseyi de, cennetten kimse kopartamaz.

Ben de dedim ki öyle diyene:

“—Bilmiyoruz Amerika’da, İngiltere’de, Türkiye’nin dışındaki Japonya’da, Hindistan’da, şurada burada pek çok insan var; müslüman oluyor, saklıyor korkusundan müslümanlığı. Adam müslüman olmuşsa, iman sahibiyse, iyi niyet sahibiyse, eh imanı onu cennete sokar.

Çünkü:¹²

مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ

(حب. عن جابر؛ حب. ط. حل. عن أبي ذر؛ ك. عن أبي طلحة؛ طب. ع. حل. عن معاذ)

(*Men kàle lâ ilàhe illa'llàh, dehalè'l-cenneh*)
[Kim *Lâ ilâhe illallàh* derse, cennete girecek.]
Ama kötü niyetliyse, kâfirse hava alır o! İsteddiği kadar elektrik yapsın, ne yaparsa yapsın...
Yâni, hiç bir şey elde edemez ki. Kâfir cennete gidemez ki!

Acaba o elektriği neden yaptı? Yâni insanlara hayır olsun diye mi yaptı, başka bir maksatla mı yaptı bilmiyoruz ki. Yâni İslâm'da yapılan şeyin niyeti mühimdir.

¹² Hâkim, *Müstedrek*, c.IV , s.279, no:7638; Ebû Talha el-Ensârî RA'dan. Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.60, no:444; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V II, s.172; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.313, no:790; Taberânî, *Dua*, c.I, s.434, no:1477; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXV I, s.290; Ebû Şeybe el-Ensârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V II, s.48, no:6348; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.328, no:2124; Seleme ibn-i Nuaym el-Eşcaî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.205, no:2932; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.III, s.214, no:2113; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V I, s.447, no:1929; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV , s.68, no:1622; Ebû'd-Derdâ RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V II, s.34, no:3941; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V II, s.174; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.,397; Ebû Hüreyre RA'dan.

Mizzî, *el-Fevâid*, c.I, s.191, no:445; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLV I, s.436; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Bir insan namaz kılar... Ecir alır diyebilir miyiz? Diyemeyiz. Ne niyetle kıldı o namazı deriz, sorarız evvelâ. Genel müdüre gösteriş olsun diye yaptı... Tamam, onun ecir yok ecir yok.

Söylüyorum işte. O adam namaz kıldı, başkası görsün diye yaptı. Oruç tuttu... Yoksa, dükkânın sahibi tezgâhtarlıktan atacak.

“—Seni seni! Sen Ramazan’da oruç tutmuyorsun ha, çık işten!” Onun korkusundan oruç... O orucun diye ona bir şey yok, iyi niyetle yapılan şeyin sevabı var. sevabı yok. Söylüyorum işte açıkça. Yâni, oruç tutmak sevaplıdır

İşte bütün hayırlar müslümana... Onun için, biz imanın kadrini, kıymetini bilelim! El-hamdü lillah bizim oturmamız, kalkmamız, yememiz, içmemiz, her şeyimiz bize sevap kazandırır. Allah’ın büyük bir lütfudur.

Yâ Rabbi! Senin bize verdiğin İslâm nimetine sonsuz şükürle r olsun, sonsuz hamd ederiz. Bize verdiğin iman nimetine sonsuz şükürler olsun, sonsuz hamd ederiz. Bize verdiğin çeşit çeşit zâhirî, bâtınî nimetlere hamd ü senâlar olsun...

Fâtiha-i Şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

25. 10. 1981 - İskenderpaşa

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)



**SERVER
Kürsü**